

Sygn. akt: I C 770/19

WYROK- częściowo zaoczny

wobec pozwanego Z. L. (1)

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Gatz-Rubelowska
Protokolant:	sekretarz sądowy Małgorzata Januszevska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2021 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa **M. Ś.**

przeciwko Z. L. (1), E. L. (1)

o ochronę dóbr osobistych

1. powództwo oddała;

2. zasądza od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy na rzecz radcy prawnego M. T. kwotę 7.200 zł. (siedem tysięcy) powiększoną o należny podatek od towarów i usług w wysokości 23 %;

3. kosztami sądowymi od których zwolniony był powód obciąża Skarb Państwa.

SSO Ewa Gatz-Rubelowska

Sygn. akt I C 770/19

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko E. L. (1) oraz Z. L. (1), powód M. Ś. domagał się:

1/ zasądzenia solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w tytułu naruszenia dóbr osobistych takich jak godność osobista, dobre imię, cześć, wolność, bezpieczeństwo wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

2/ zasądzenia od pozwanych kwoty 100.000 zł na wskazaną przez powoda fundację;

3/ zobowiązanie pozwanych do złożenia oficjalnych przeprosin w formie ustnej przed Sądem oraz włączenie ich treści do protokołu rozprawy, w następującej treści: „Niniejszym przepraszamy Pana P. W. za zeznanie nieprawdy w sprawach toczących się przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy XI Wydział Karny, sygn. akt XI K 174/14 oraz XI K 17/15 poprzez wskazanie jakoby powód dopuścił się czynu określonego w akcie oskarżenia.”

Nadto, powód wnioskował o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazano, iż zeznania złożone przez obu pozwanych w toku postępowania karnego toczącego się przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy (sygn. VI K 174/14 oraz XI K 17/15), w wyniku których powód został (jego zdaniem) niesłusznie skazany, naruszyły jego dobra osobiste. Powód uznał jako bezsporny fakt, że zachowanie pozwanych odbiło się znacznie na jego sferze życia codziennego oraz na normalnym funkcjonowaniu. Powód boryka się z daleko idącymi negatywnymi konsekwencjami złożenia przez pozwanych nieprawdziwych zeznań, tj. został osadzony w zakładzie karnym i w związku z tym nie może pracować, rozwijać się i spełniać swoich pasji. Powód wyjaśnił również, że została mu przypisana „łatka chuligana”, co negatywnie wpływa na postrzeganie powoda w małej lokalnej społeczności, w której mieszka. W wyniku tego zdarzenia, powód utracił też wiarę w wymiar sprawiedliwości.

Podsumowując swoje rozważania, powód zaznaczył, że pozwani poprzez „wyssane z palca” oszczerstwa i kłamstwa dopuścili się naruszenia dóbr osobistych chronionych prawem, do których zalicza się wolność, cześć, godność osobistą, dobre imię, bezpieczeństwo. Dodał również, iż bezprawne działanie pozwanych skutkowało skazaniem powoda i dlatego racjonalnym będzie przyznanie mu kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia, które choć w części zrekompensuje krzywdę powoda.

Pozwany Z. L. (1) nie złożył odpowiedzi na pozew, pomimo prawidłowego wezwania Sądu /k 32, 36, 86/. Nie stawiał się również na rozprawę wyznaczoną na dzień 18 maja 2021r. oraz nie złożył w niniejszej sprawie żadnych wyjaśnień ani nie żądał przeprowadzenia rozprawy pod swoją nieobecność. Nadmienić trzeba, iż pozwany stawiał się w Sądzie po rozprawie w dniu 7.07.2021, wówczas został powiadomiony o terminie rozprawy dnia 24 września 2021 r. co potwierdził osobistym podpisem.

Pozwana E. L. (1), poza wysłanymi do tut. Sądu wiadomościami mailowymi dotyczącymi zmiany terminu rozprawy / k.124, 220/, nie złożyła oficjalnego pisma stanowiącego odpowiedź na pozew. W toku rozprawy, która odbyła się w formie częściowo zdalnej, pozwana wniosła o oddalenie powództwa. / e-protokół rozprawy z dnia 18 maja 2021r.- k.240 /.

W dalszym toku procesu, stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Powód choruje na schizofrenię paranoidalną oraz epilepsję. W związku z tym leczy się psychiatrycznie, pozostając pod opieką (...). W przeszłości podjął próbę samobójczą. Był również wielokrotnie karany za wyłudzenia oraz kierowanie gróźb karalnych.

DOWÓD: protokół posiedzenia w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, znajdujący się na karcie 93 w aktach karny o sygn. XI K 17/15 stanowiące załącznik do akt niniejszej sprawy; wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 3 czerwca 2011r., k. 136-137v.- w aktach karny o sygn. XI K 17/15; wyrok Sądu Rejonowego w Świeciu z dnia 7 czerwca 2013r., k. 140- w aktach karny o sygn. XI K 17/15; wyrok Sądu rejonowego w Bydgoszczy, k. 154-157; Wyrok Sądu Rejonowego Sąd Grodzki w B., k. 158-160

W dniu 1 lutego 2014r. pozwana E. L. (1) udała się do Komendy Powiatowej Policji w Ś. celem złożenia ustnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Przed przystąpieniem do składania zeznań, pozwana została pouczone o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań oraz zatajanie prawdy. Pozwana zeznała, iż w dniu 31 stycznia 2014r. o godzinie 21:49 w miejscowości W.- gm. D., podbiegło do niej dwóch nieznanymi mężczyzn, z których jeden z nich prysnął pozwanej gazem w oczy. Została jej wyrwana torebka, w której znajdował się m.in. telefon komórkowy marki S. koloru czerwonego.

W trakcie postępowania zeznania w sprawie składali pozwani E. L. (1) oraz Z. L. (1).

DOWÓD: dowody znajdujące się w aktach karnych o sygn. XI K 17/15 stanowiące załącznik do akt niniejszej sprawy: protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej, k. 23-25v; pouczenia, k. 26-27v; protokół przesłuchania świadka, k. 29-31; notatka urzędowa, k. 32; notatka urzędowa, k. 38; protokół zeznań świadka Z. L. (1) ; protokół przesłuchania świadka E. L. (1), k. 312-313v.

W wyniku przeprowadzonego śledztwa, przeciwko powodowi został sporządzony akt oskarżenia, w którym zarzucono mu, iż w dniu 31 stycznia 2014r. w miejscowości W. gm. D. przy ul. (...) dokonał napadu rabunkowego na osobie E. L. (1), a także prowadzenie samochodu marki O. (...) w stanie nietrzeźwości.

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 19 września 2014r. w sprawie o sygn. akt XI K 174/14 powód (oskarżony w tamtym postępowaniu) został uznany winnym zarzucanych mu czynów za co została mu wymierzona kara łączna 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Ustalając winę oskarżonego (tu powoda) Sąd oparł się na następujących dowodach: zeznaniach świadków- E. L. (1), Z. L. (2), W. P., P. Ł., J. C., R. W., K. W., J. W., Ł. L., a także na podstawie wyjaśnień oskarżonego, protokołu okazania, protokół okazania telefonu, świadectwa wzorcowania, protokołu stanu trzeźwości, odpisów wyroków oraz karty karnej.

DOWÓD: akt oskarżenia z dnia 14 lipca 2014r., k. 338-341 akt sprawy karnej o sygn. akt XI K 17/14; postanowienie z dnia 17 lipca 2014r., k. 350-350v; wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 19 września 2014r. wraz z pisemnym uzasadnieniem, k. 522-523, 565-576- w aktach sprawy o sygn. XI 174/14.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez M. Ś.. Na skutek wniesionej apelacji, wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 grudnia 2014r. uchylono zaskarżony wyrok i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania. Podstawą powyższego orzeczenia było stwierdzenie uchybień proceduralnych- zarówno na etapie śledztwa, jak i procesu karnego (brak rozpoznania wniosku M. Ś. o zapoznanie się z aktami, opinie biegłych, które zostały uznane jako niewyczerpujące).

DOWÓD: apelacja, k. 635-637; wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 grudnia 2014r. wraz z pisemnym uzasadnieniem, k. 683, 711-713- w aktach pod sygn. XI K 174/14.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy uznał oskarżonego M. Ś. winnym zarzucanych mu czynów i wymierzył mu łączną karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Powyższe orzeczenie również zostało zaskarżone przez M. Ś..

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2016r., utrzymano zaskarżone orzeczenie w mocy.

DOWÓD: wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27 lipca 2016r. wraz z pisemnym uzasadnieniem, k. 1029-1030, 1035-1042; apelacja, k. 1052-1055; wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2016r., k. 1083-1083v.- w aktach sprawy karnej o sygn. XI K 17/15.

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2017r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zarządził poszukiwanie listem gończym skazanego M. Ś. (powoda w tut. procesie), albowiem skazany ukrywa się uniemożliwiając wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy.

DOWÓD: postanowienie z dnia 23 lutego 2017r., k. 1131- w aktach sprawy karnej o sygn. XI K 17/15.

Obecnie powód przebywa w Zakładzie Karnym w G., gdzie został przetransportowany z Zakładu Karnego w B.- F.- z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa tej jednostki organizacyjnej.

DOWÓD: pismo z dnia 25 września 2020r., k. 117

Poczynione w sprawie ustalenia zostały dokonane na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony procesu. Sąd nie znalazł również podstaw, aby kwestionować ich autentyczność z urzędu. Za ich wiarygodnością świadczy nadto fakt, że znaczna ich część stanowiła dokumenty urzędowe sporządzone

w procesie karnym, w tym również w toku śledztwa, które znajdują się w aktach sprawy karnej o sygnaturach XI K 174/14 oraz XI K 17/15- stanowiących załącznik w niniejszej sprawie.

Przechodząc do oceny zeznań złożonych przez świadka W. R., Sąd wskazuje, iż nie przyczyniły się do rozstrzygnięcia sporu w tej sprawie. Nie kojarzył on stron procesu, jak i nie posiadał informacji dotyczących rozboju.

Zeznania powoda również okazały się nieprzydatne dla ustalenia kwestii spornych w tej sprawie. Twierdził, iż został pomówiony przez pozwanych odnośnie napadu, którego nie popełnił. Zarzucił również pozwanej, iż na okazaniu wskazała powoda jako sprawcę czynu przestępczego. Przedstawione przez niego okoliczności w żadnym zakresie nie pokrywają się z pozostałym ujawnionym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne i z tej przyczyny należało je oddalić.

Powód kierując swoje roszczenia przeciwko pozwanym, domagał się ochrony swoich praw niemajątkowych (rekompensaty poczucia krzywdy), w związku z naruszeniem jego dób osobistych w postaci: godności osobistej, dobrego imienia, czci, wolności oraz bezpieczeństwa. Twierdził, iż pozwani fałszywie zeznali w sprawach karnych toczących się przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy (sygn. VI K 174/14 oraz XI K 17/15), w konsekwencji czego, powód został niesłusznie skazany na karę pozbawienia wolności. W związku z tak przedstawionym stanem faktycznym, powód domagał się zasądzenia solidarnie na swoją rzecz kwoty 100.000 zł, kwoty 100.000 zł na wskazaną fundację oraz zobowiązania pozwanych do przeproszenia powoda.

Podstawy materialno-prawnej żądań powoda należało zatem upatrywać w przepisach art. 23 i 24 k.c. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Według zaś art. 24 § 1 k.c., ten czyje dobro zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia ich skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.

Zauważenia wymaga, że z art. 24 § 1 k.c. jednoznacznie wynika, że nie każde naruszenie dobra osobistego umożliwia wystąpienie ze skutecznym roszczeniem. Jest to możliwe dopiero wtedy, gdy działanie naruszającego będzie bezprawne, czyli sprzeczne z prawem lub godzące w zasady współżycia społecznego. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana - zgodnie z utrwalonym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa - w oparciu o subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale wyłącznie przy zastosowaniu kryteriów obiektywnych i nie może być dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego. By niniejsze powództwo mogło zostać uwzględnione, rzeczą powoda było wykazanie, że działania pozwanych opisane w pozwie w istocie miały miejsce, oraz że wskutek tych działań naruszone zostały dobra osobiste powoda, przez co doznał on szkody.

Katalog dóbr osobistych wskazanych w art. 23 k.c. jest otwarty, a zatem nie tylko dobra w nim wymienione podlegają ochronie, lecz także wszystkie inne wskazane w ustawach szczególnych oraz wynikające z praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji i w konwencji. Co warte ponownego podkreślenia o tym, czy w konkretnym wypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne, a nie odczucia osoby żądającej ochrony prawnej. Miernikiem tej oceny jest przede wszystkim stanowisko opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu, a wzorców, które powinny stanowić docelowy punkt odniesienia dokonywanej oceny, dostarczają zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi oraz poglądy moralne osób kompetentnych w tym zakresie i cieszących się niekwestionowanym autorytetem (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89, OSP

1990, nr 9, poz. 330, z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1149/98 i z dnia 4 kwietnia 2001 r., III CKN 323/00, "Izba Cywilna" 2002, nr 3, s. 47).

Przy spełnieniu przesłanek warunkujących przypisanie odpowiedzialności na podstawie w/w przepisów, powód na zasadzie przewidzianej w art. 448 k.c. może domagać się zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że powód nie udowodnił swojego żądania w żadnym zakresie. Przedstawione przez niego okoliczności są jedynie jego własnym, subiektywnym spostrzeżeniem odnośnie stanu faktycznego niniejszej sprawy- w żadnym jednak zakresie nie odpowiadają poczynionym w sprawie ustaleniom. Sąd podkreśla, iż ewentualna odpowiedzialność pozwanych mogłaby się zaktualizować dopiero po wykazaniu, że działali oni bezprawnie. Sąd podkreśla, iż składanie zeznań jako świadek w innej sprawie, tym bardziej w sytuacji bycia pokrzywdzonym w wyniku przestępstwa, nie może nosić znamion bezprawności. Bezsprzecznie, asumptem do zainicjowania procesu karnego, na podstawie którego powód został ostatecznie skazany na karę pozbawienia wolności, było złożenie ustnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez pozwaną E. L. (1). W wyniku czynu bezprawnego, pozwana została napadnięta oraz okradziona. Nie dziwi zatem, iż w wyniku tego zdarzenia, podjęła działania zmierzające do ujawnienia sprawcy/ sprawców tego czynu.

Podkreślenia wymaga, że przepis art. 11 k.p.c. stanowiący, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym.

Przepis ten jest normą szczególną, wprowadzającą wyjątek od zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 k.p.c. Między innymi celem wskazanego przepisu jest wyeliminowanie sytuacji, w których te same fakty mogłyby zostać odmiennie ocenione w postępowaniu karnym i w postępowaniu cywilnym. Nie może budzić wątpliwości, że powód został prawomocnie skazany za przestępstwo rozboju na pokrzywdzonej E. L. (1)-pозwanej w niniejszej sprawie. Przestępstwo to popełnione zostało przez powoda w określony w wyroku karnym sposób i w tym zakresie, a więc co do faktu i sposobu popełnienia przestępstwa sąd cywilny jest wyrokiem karnym niewątpliwie związany. Oznacza to, że nie może czynić odmiennych ustaleń i ocen zachowania powoda. Zatem już w tym miejscu trzeba wskazać, że jakiegokolwiek próby ze strony powoda podważania swojej odpowiedzialności co do zasady nie mogą odnieść żadnego skutku.

Sąd w żadnym stopniu nie neguje tego, iż możliwym do zaistnienia są sytuacje, gdzie na podstawie złożonych przez świadka zeznań- także w toku procesu karnego- może dojść do naruszenia czyjegoś dobra osobistego, co uzasadnia wytoczenie powództwa cywilnego. Do takich zdarzeń dochodzi najczęściej w wyniku zniesławienia, pomówienia lub innych krzywdzących zdarzeń. Z powyższymi sytuacjami nie mamy jednak do czynienia w tej sprawie. Powód uzasadniając swoje powództwo nie wskazał na jakiegokolwiek sformułowania, zdania, czy wypowiedzi, które pochodziłyby od pozwanych i jednocześnie nosiły cechy bezprawności. Całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności, doprowadziły Sąd do przekonania, iż zasadności swojego powództwa powód upatrywał w samym fakcie (czynności) złożenia przez stronę pozwaną zeznań, co jego zdaniem doprowadziło do jego niesłusznego skazania. Fakt odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności miał natomiast doprowadzić do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci: godności osobistej, dobrego imienia, czci, wolności oraz bezpieczeństwa. Żadne ze wskazanych wyżej dóbr osobistych nie zostały przez pozwanych naruszone, ani zagrożone takim naruszeniem. Można nawet sformułować tezę odwrotną. To powód swoim bezprawnym zachowaniem naruszył dobra osobiste (wolność, nietykalność cielesną oraz zdrowie) pozwanej E. L. (2). Ujawniony w sprawie materiał dowodowy, w tym treść wyroków wydanych przeciwko powodowi w innych sprawach karnych, uzasadnia stwierdzenie, iż powód nagminnie doprowadza do zdarzeń, które charakteryzują się przekraczaniem przyjętych w społeczeństwie ogólnych norm postępowania.

Pozwany Z. L. (1) nie zajął stanowiska na żadnym etapie niniejszej sprawy, w związku z czym wypełnione zostały przesłanki zawarte w art. 339 § 1 k.p.c. warunkujące rozstrzygnięcie sprawy w formie wyroku zaocznego. Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny Sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, jeśli nie

budzą uzasadnionych wątpliwości. Przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy jednak wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (por. orzeczenie SN z dnia 29 maja 1958 r., 1 CR 969/57, OSNC 1960, nr 1, poz. 14.). Sąd wskazuje, iż powództwo było bezzasadne również w stosunku do Z. L. (1). Z treści złożonych przez niego zeznań w procesie karnym wynika, iż powtórzył on de facto informacje uzyskane od swojej żony- E. L. (1)- nie był on bowiem uczestnikiem zdarzenia przestępczego. Wobec powyższego nie sposób tym zeznaniom przypisać cech bezprawności.

Mając na względzie powyższe rozważania, a także przytoczone przepisy prawne oraz poglądy judykatury, powództwo w stosunku do obu pozwanych należało oddalić, o czym orzeczono w punkcie 1 wyroku.

W punkcie 2 wyroku, Sąd zasądził od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy na rzecz radcy prawnego M. T. kwotę 7.200 zł zgodnie z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

W związku ze zwolnieniem powoda od kosztów sądowych w niniejszej sprawie, kosztami tymi obciążono Skarb Państwa, o czym orzeczono w punkcie 3 wyroku.

SSO Ewa Gatz- Rubelowska

Zarządzenie;

1.odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. powoda

2.z wpływem lub za 14 dni